

Neubližovať
majetku

62

< DNES... >

... budeme pokračovať v
názoroch Starého zákona na

Neubližovanie

a tentoraz konkrétne
vlastníckym právam človeka.

??? – OTÁZKA ZNIE... – ???

ČO by sa stalo,
ak by
NEJESTVOVALO
súkromné vlastníctvo?

K čomu a prečo je dôležité a čo by bez neho nikdy nemohlo jestvovať?

Najzákladnejšie právo?

„1. Každý má právo vlastniť majetok jak sám, tak spolu s jinými. 2. Nikdo nesmí být svévolně zbaven svého majetku.“

(článok 17 Všeobecnej deklarácie ľudských práv,
schválený OSN dňa 10. 12. 1948)

„Zakladatelia USA vychádzali z toho, že je to práve vlastníctví, čo umožňuje jednotlivcom a organizáciám vykonávať jejich ďalšie práva a využívať svobodu, ktorou majetok nabíza. Vlastníctví majetku bylo ... soudci původního Nejvyššího soudu USA ztotožněno s uchováním politických svobod.“

(JUDr. Klára Veselá Samková, advokátka)

Najzákladnejšie právo!

„Používanie slobody človekom je jeho základným právom založeným na ľudskej dôstojnosti. Sloboda človeka môže byť obmedzená len vtedy, keď svojím rozhodnutím obmedzuje slobodu druhých.“

(YOUCAT 289)

„Byť slobodný znamená vlastniť seba samého.“

(Dominique Lacordaire, 1802-1861,
dominikánsky kazateľ)

Najzákladnejšie právo!

„Používanie slobody človekom je jeho základným právom

Bez „vlastnenia seba samého“ nemôžem žiť svoj vlastný život, sledovať svoje šťastie a naplnenie, nemôžem vytvárať vzťahy, ani milovať (pretože dať sa niekomu k dispozícii vo vzťahu, či darovať sa niekomu v láske vyžaduje, aby som najprv vlastnil samého seba a mohol tak so sebou opravdivo nakladať).

PRÁVO VLASTNIŤ SEBA a následne ROZHODOVAŤ O SEBE a teda BYŤ SLOBODNOU a REŠPETKOVANOU OSOBOU je tak nepochybne prvým a najzákladnejším ľudským právom.

vlastniť seba samého.“

(Dominique Lacordaire, 1802-1861,
dominikánsky kazateľ)

edy,

“

289)

Hrozba kolektivismu

V rozpore s touto ideou stoja idei KOLEKTIVIZMU

(napr. marxizmus, komunizmus, do istej miery
socializmus, ale aj nacizmus, fašizmus a pod.).

Názor kladúci dôraz na skupinu, spoločenstvo, kolektív;
uprednostňovanie kolektívu pred jednotlivcom.

(wikipedia)

Podriaďovanie osobných záujmov kolektívu;
preceňovanie významu kolektívu.

(Slovník cudzích slov)

Jednotlivec je viac, či menej **degradovaný na
malé, nahraditeľné, neslobodné koliesko** v
omnoho dôležitejšom „stroji“ spoločnosti, ríše,
štátu,...

**... NEJAKÉ
OTÁZKY,
POZNÁMKY,
POSTREHY,
PRIPOMIENKY?**

??? – OTÁZKA ZNIE... – ???

AKO

s tým súvisí
právo

vlastniť MAJETOK

a slobodne s ním nakladať?

Sloboda a majetok

Človek **nemôže žiť vo
vzduchoprázdne.**

K svojmu životu **potrebuje
nevyhnutne:**

- **jedlo a pitie**
- nejaké **bývanie**, kde je sucho a teplo
- **oblečenie**
- následne teda aj niečo, čo mu tieto veci zabezpečí: **obživu** a s ňou súvisiace veci (farmár pole a pluh,... remeselník dielňu a náradie,... bojovník svoju výzbroj... atď.)

Sloboda a majetok

AK NEMÔŽE ČLOVEK TIETO VECI
VLASTNIŤ A SLOBODNE S NIMI
NARÁBAŤ,

STÁVA SA NESLOBODNÝM A
ZÁVISLÝM NA TOM, KTO ICH VLASTNÍ
A „POŽIČIAVA“ MU ICH.

NAPRÍKLAD:

- j „Colorado 5. júna 2014 (TK KBS): Komisia pre občianske práva v americkom štáte Colorado rozhodla, že Jack Phillips, *kresťan, ktorý vlastní cukráreň na predmestí Denveru, je vinný z diskriminácie, pretože odmietol upiecť koláče na sobáš homosexuálneho páru.*
- r V dôsledku tohto rozhodnutia bude Phillips teraz musieť „predkladať počas obdobia dvoch rokov každé tri mesiace správu o tom, ako pokročil v zmene svojich diskriminačných praktík, ako upravil pravidlá svojej spoločnosti a ako prispôbil zácvi
- c kamestnancov,” informovali noviny Denver Post. “Phillips musí tiež zaznamenať mená všetkých klientov, ktorých odmietol.” “Život nie je vždy fér,” povedal Phillips v reakcii na dané rozhodnutie. “Budem si stáť za svojím presvedčením, kým mi cukráreň nezatvorí.”
- r
- za
- (fa
- ná

rebuje

Všimnime si, ako
obmedzenie
hmotného
vlastníctva cukrárne
zo strany štátu
(znemožnenie jej
užívania majiteľom)
priamo redukuje
Jackovu slobodu!

Prosperita a majetok

Satelitný záber na nočný Kórejský polostrov.

Podobne by sme mohli porovnávať napríklad:

- *Nemeckú demokratickú a Nemeckú spolkovú republiku,*
- *Československo a Rakúsko,*
- *Sovietsky zväz a USA;*

Dejiny ukázali, že **v realite „nevykúpeného sveta“ je súkromné vlastníctvo základom prosperity a riadneho fungovania štátu.**

V súčasnom reálnom svete si naozaj **nedokážeme predstaviť lepší systém, než rozumne uskutočňovaný kapitalizmus založený na idei dôstojnosti človeka.**

Bez úcty a rešpektovania majetku a bez férovosti v tejto oblasti nemôže ani ekonomika fungovať tak, ako by mala a zabezpečiť tak blahobyť pre spoločnosť.

Úloha majetku a jeho vlastníenia

ŽIVOT, SLOBODA, DÔSTOJNOSŤ

KKC

2401 Siedme prikázanie **zakazuje neprávom brať alebo si ponechať majetok blížneho a akýmkoľvek spôsobom spôsobovať blížnemu škodu na majetku**. Prikazuje spravodlivosť a lásku pri spravovaní pozemských dobier a plodov ľudskej práce. Vzhľadom na spoločné dobro vyžaduje, aby sa **rešpektovalo všeobecné určenie dobier a právo na súkromné vlastníctvo**. Kresťanský život sa snaží zameriavať dobrá tohto sveta na Boha a na bratskú lásku.

VŠEOBECNÉ URČENIE DOBIER A SÚKROMNÉ VLASTNÍCTVO

2402 Na začiatku **Boh zveril zem s jej zdrojmi spoločnému spravovaniu ľudstva**, aby sa o ňu staralo, ovládalo ju svojou prácou a tešilo sa z jej plodov. **Stvorené dobrá sú určené celému ľudskému pokoleniu**.

No zem je rozdelená medzi ľudí, aby sa zaistila bezpečnosť ich života, ktorý je vystavený biele a ohrozovaný násilím. Nadobúdanie vlastníctva pozemských dobier je oprávnené, aby sa zabezpečila **sloboda a dôstojnosť osôb**, aby sa každému **umožnilo postarať sa o svoje základné potreby a o potreby tých, ktorých má na starosti**.

Vlastníctvo má umožniť, aby sa medzi ľuďmi prejavovala prirodzená solidarita.

Úloha majetku a jeho vlastníenia

ŽIVOT, SLOBODA, DÔSTOJNOSŤ

KKC

2401 Siedme prikázanie **zakazuje neprávom brať alebo si ponechať majetok blížneho a akýmkoľvek spôsobom spôsobovať blížnemu škodu na**

- **Bohatstvá zeme sú určené všetkým ľuďom, aby im pomohli zabezpečiť nielen obživu a slušnú existenciu, ale aj slobodu a dôstojnosť.**
- **Deje sa tak tým, že každý môže nadobúdať a súkromne vlastniť časť týchto dobier:** „Právo na súkromné vlastníctvo, ktoré niekto získal alebo dostal, neruší pôvodné darovanie zeme celému ľudstvu. Všeobecné určenie dobier zostáva prvoradé, hoci zveľaďovanie spoločného dobra vyžaduje rešpektovanie súkromného vlastníctva, práva naň a jeho uplatňovania.“ (KKC 2403)

2402 Na staralo, c
ľudském
No zem j
biede a c
sa zabez
základné

- **Súkromné vlastníctvo** – opravdivé, s ktorým môže slobodne nakladať – robí človeka slobodným a nezávislým navonok, ale **vychováva ho aj vnútorne k slobode a zodpovednosti**, pretože ho nabáda, aby sa nespoliehal na nejakú „sociálnu pomoc“, ale v prvom rade sa staral sám o seba, ako sa na dospelého človeka patrí. Výsledkom je aj menšia závislosť na štáte, menšia vydierateľnosť štátom,...

Vlastníctvo má umožniť, aby sa medzi ľuďmi prejavovala prirodzená solidarita.

**... NEJAKÉ
OTÁZKY,
POZNÁMKY,
POSTREHY,
PRIPOMIENKY?**

V dobách Starého zákona...

V dobe Starého zákona ľudia v Izraeli nemali problémy s bláznivými excesmi typu marxizmus a pod.

Intenzívne sa ich ale dotýkal vzťah medzi slobodou a dôstojnosťou – a nakoniec aj samotným fyzickým prežitím jednotlivca, **prosperitou** spoločnosti...

... **a majetkom** a úlohou, ktorú v tomto všetkom zohrával.

V dobách Starého zákona...

Starý Zákon rieši:

Právo vlastniť a užívať slobodne svoj majetok je pre Bibliu veľmi dôležité a to vo všetkých možných formách.

Zvlášťne normy zabezpečovali, **aby žiadna rodina nemohla navždy prísť o dedičný majetok**, ktorý sa raz za 50 rokov, počas Jubilejného roku, musel vrátiť späť dedičným majiteľom.

DESATORO

4. Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil na zemi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh!

5. Nezabiješ!

6. Nescudzoložíš!

7. **Nepokradneš!**

8. Nevyslovíš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu!

9. + 10. **Nepožiadaš dom svojho blížneho**, ani nepožiadaš manželku svojho blížneho, **ani jeho sluhu, ani jeho slúžku, ani vola, ani osla, ani nič, čo je tvojho blížneho!**

(Ex 20,12–17)

V dobách Starého zákona...

Starý Zákon odmieta:

- **krádež** – niet k tomu čo dodať...
- **podvod** – napríklad „nesprávne miery a váhy“ pri obchodovaní, prehnane nadsadené ceny,...
- **nevyplatenie spravodlivej mzdy** – čo je tiež forma okrádania iného človeka
- „**daňové úniky**“ – v tej dobe zhmotnené v zákone o prvotinách a desiatkoch, vrátane poplatkov odvádzaných do kráľovskej pokladnice.
- **majetkové podvody a túžby po cudzom majetku** vôbec.

DESATORO

4. Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil na zemi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh!

5. Nezabiješ!

6. Nescudzoložíš!

7. **Nepokradneš!**

8. Nevyslovíš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu!

9. + 10. **Nepožiadaš dom svojho blížneho**, ani nepožiadaš manželku svojho blížneho, **ani jeho sluhu, ani jeho slúžku, ani vola, ani osla, ani nič, čo je tvojho blížneho!**

(Ex 20,12–17)

NEPOŽIADAŠ MAJETOK...

KKS

ČNOSŤ MIERNOSTI

2515 Z etymologického hľadiska „**žiadostivosť**“ (concupiscentia) môže označovať každú silnú formu ľudskej túžby. Kresťanská teológia jej dala osobitný význam **hnutia zmyslovej túžby** (appetitus sensibilis), ktorá **odporuje činnosti ľudského rozumu**.

2535 Zmyslová túžba nás pobáda na to, aby sme túžili po príjemných veciach, ktoré nemáme. Túžime sa napríklad najesť, keď sme hladní, alebo sa zohriať, keď nám je zima. Takéto túžby sú samy v sebe dobré, ale **často prekračujú rozumnú mieru a nutkajú nás, aby sme neprávom túžili po tom, čo nám nepatrí, ale patrí druhým alebo sa im to dlhuje**.

2536 Desiate prikázanie **zakazuje chamtivosť a túžbu bez miery si privlastňovať pozemské dobrá**. Zakazuje nezriadenú žiadostivosť pochádzajúcu z nemiernej túžby po bohatstve a jeho moci. Zakazuje aj túžbu **dopustiť sa takej nespravodlivosti, ktorou by sa poškodilo blížnemu na jeho pozemskom majetku**.

NEPOŽIADAŠ MAJETOK...

KKC

ČNOSŤ MIERNOSTI

2515 Z etymologického hľadiska „**žiadostivosť**“ (concupiscentia) môže označovať každú silnú formu ľudskej túžby. Kresťanská teológia jej dala

„Sú to... [tí] obchodníci..., ktorí si **želajú nedostatok vecí a drahotu tovaru** a ťažko znášajú, že okrem nich sú aj iní, ktorí predávajú alebo kupujú, a to preto, aby sami mohli drahšie predávať alebo lacnejšie kupovať. V tejto veci podobne hrešia aj tí, čo si **želajú, aby druhí trpeli núdzu, aby sa takým spôsobom – či už predajom, alebo kúpou – sami obohatili**. Podobne hrešia aj lekári, ktorí si želajú choroby, alebo právnici, ktorí **túžia po dôležitých a početných súdnych sporoch a procesoch**.“

(Rímsky katechizmus, citovaný v KKC 2537)

sensibilis), ktorá

li po príjemných
keď sme hladní, alebo
sebe dobré, ale **často**
eprávom túžili po tom,
je.

bez miery si
žiadostivosť

moci. Zakazuje aj
a poškodilo blížnemu

NEPOŽIADAŠ MAJETOK...

KKC

ČNOSŤ MIERNOSTI

2515 Z etymologického hľadiska „**žiadostivosť**“ (concupiscentia) môže označovať každú silnú formu ľudskej túžby. Kresťanská teológia jej dala

„Sú to... [tí] obchodníci..., ktorí si **želajú nedostatok vecí a drahotu tovaru** a ťažko znášajú, že okrem nich sú aj iní, ktorí predávajú alebo kupujú, a to preto, aby sami mohli drahšie predávať alebo lacnejšie kupovať. V tejto veci podobne hrešia aj tí, čo si **želajú, aby druhí trpeli núdzu**. **aby sa takým spôsobom – či už predajom, hrešia aj le ktorí túžia a procesom**

(sensibilis), ktorá

li po príjemných keď sme hladní, alebo seba dobré, ale **často** anrávom túžili po tom,

2537 Toto prikázanie sa **neporuší, ak niekto túži nadobudnúť veci, ktoré patria blížnemu, pokiaľ to chce dosiahnuť spravodlivými prostriedkami.**

Pozn. red.: Čiže napríklad vo férovej obchodnej konkurencii firiem na voľnom trhu, ale napríklad aj kúpením za spravodlivú cenu a pod.

uje aj blížnemu

NEPOŽIADAŠ MAJETOK...

ODSTRÁNENIE ZÁVISTI

KKC

2538 Desiate prikázanie vyžaduje **odstrániť z ľudského srdca závisť ...** Závisť môže priviesť k najhorším zločinom.

2539 Závisť je jedným z hlavných hriechov. **Označuje smútok, ktorý človek pociťuje nad dobrom blížneho, a nemiernu túžbu prisvojiť si toto dobro,** hoci aj neoprávnene. Keď želá blížnemu veľké zlo, je to smrteľný hriech.

2540 Závisť je jednou z foriem smútku, a teda **je odmietnutím lásky;** pokrstený má **proti nej bojovať dobroprajnosťou.** Závisť často pochádza z pýchy; pokrstený sa má usilovať **žiť v pokore:** „*Chcel by som, aby bol Boh mnou oslávený. – Teš sa teda, keď brat vyniká, a Boh bude tebou oslávený. A všetci budú hovoriť, 'Nech je zvelebený Boh', ktorý má takých služobníkov, čo úplne premohli závisť a vzájomne sa tešia z dobier druhých.*“ (sv. Ján Zlatoústý)

NEPOŽIADAŠ MAJETOK...

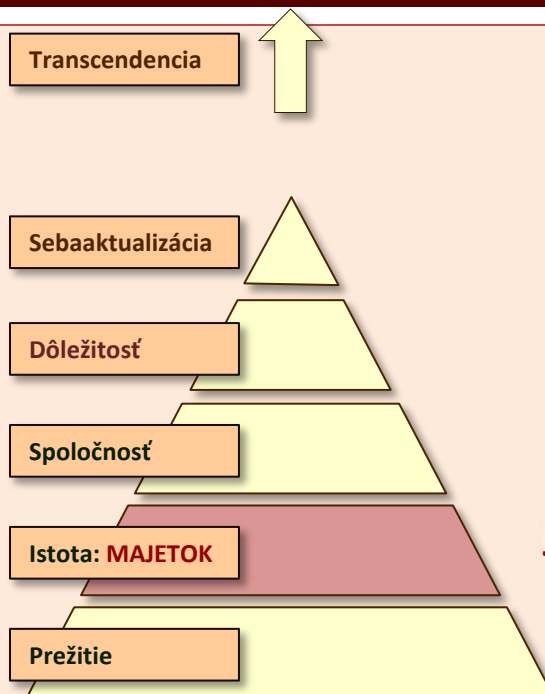
ODSTRÁNENIE ZÁVISTI

KKC

2545 Všetci veriaci v Krista sa majú snažiť „správne usmerňovať svoje náklonnosti, aby im používanie pozemských vecí a lipnutie na bohatstve proti duchu evanjeliovej chudoby neprekážalo v úsilí o dokonalú lásku“.

2538 Des
Závisť m

Vzhľadom na postavenie a funkciu majetku v živote človeka, ako aj jeho v podstate nulový vplyv (pokiaľ človek nežije v existenčnej núdzi) na to, či jeho život bude šťastný a naplnený, je rozumným postoj, známy v kresťanstve ako „evanjeliová chudoba“:

„Čnosť chudoby z náboženského hľadiska definuje sv. Bazil. Chudobný, ako to žiada evanjelium, je **ten, kto má to, čo potrebuje pre život, na vykonávanie svojej funkcie, svojich povinností**. Zrieka sa však všetkého, čo by bolo nadto, čo je zbytočné. S majetkom je to podobne ako s jedlom. Ako nie je dovolené prejsť sa, tak sa nesmie zhromažďovať zbytočné.“

(Tomáš kardinál Špidlík)

st' ...

rý človek
dobro,
hriech.

sky;
chádza z
bol Boh
oslávený.

er

NEPOŽIADAŠ MAJETOK...

EKONOMIKA A ĽUDSKÁ PRÁCA

KKC

2426 Rozvoj ekonomických činností a rast výroby majú za cieľ uspokojiť potreby ľudí. Ekonomický život sa nezameriava len na zvýšenie produkcie a na zväčšenie zisku alebo moci; je predovšetkým **zameraný na službu osobám, celému človekovi a celému ľudskému spoločenstvu.**

2427 Ľudská práca má pôvod bezprostredne v osobách stvorených na Boží obraz a povolanych na to, aby jedny s druhými a pre druhých pokračovali v diele stvorenia tým, že ovládnu zem. Práca je teda povinnosťou: „*Kto nechce pracovať, nech ani nejde*“ (2 Sol 3, 10). Práca oslavuje Stvoriteľove dary a schopnosti, ktoré človek dostal.

- **PRINCÍP SPRAVODLIVOSTI:** Práca je podieľanie sa na spoločných dobrách, ktoré sami využívame, práca je staranie sa o seba samého natoľko, nakoľko je to v našich silách, namiesto okrádania iných tým, že sme im z vlastnej lenivosti príťažou.
- **PRINCÍP NAPLNENÉHO ĽUDSKÉHO ŽIVOTA:** Ak šťastie človek dosahuje prostredníctvom sebaaktualizácie, transcendencie, zmysluplnosti,... potom ZMYSLUPLNÁ PRÁCA je nástrojom jeho dosahovania a sama osebe zdrojom radosti. **Čo ale VYŽADUJE, aby práca bola vskutku ľudská a zmysluplná,** nie otrocká drina v mene väčších ziskov bezohľadného zamestnávateľa v hrabivej konzumnej spoločnosti a pod.

**... NEJAKÉ
OTÁZKY,
POZNÁMKY,
POSTREHY,
PRIPOMIENKY?**

NEPOKRADNEŠ!

KKC

REŠPEKT K MAJETKU A JEHO ZMYSLU

2408 Siedme prikázanie **zakazuje krádež, to jest neoprávnené prisvojenie si cudzieho vlastníctva proti rozumnej vôli majiteľa.**

Nie je krádežou, ak sa dá predpokladať jeho súhlas

alebo ak je odmietnutie v rozpore s rozumom a všeobecným určením dobier. Taký je prípad zjavnej a naliehavej potreby, keď jediným prostriedkom, ako uspokojiť bezprostredné a základné potreby (jedlo, prístrešie, odev a pod.), je mať k dispozícii a použiť cudzie dobrá.

Zaznieva tu etická **MYŠLIENKA „HIERARCHIE DOBIER“:**

- Tak, ako **zlo a hriech = uprednostnenie nižšieho dobra pred vyšším;**
- takisto **dobro = uprednostnenie vyššieho dobra pred nižším.**

Čiže napríklad tak, ako zabitie človeka s cieľom materiálneho zisku je zlom, krádež (v nevyhnutnej minimálnej miere) za účelom záchrany života naopak zlom nie je.

NEPOKRADNEŠ!

KKC

REŠPEKT K MAJETKU A JEHO ZMYSLU

2408 Siedme prikázanie **zakazuje krádež, to jest neoprávnené prisvojenie si cudzieho vlastníctva.**

Nie je krádežou, ak

alebo ak je odmietnutím
dobier. Taký je prípad
prostriedkom, ako napríklad
prístrešie, odev a podobne.

Zaznieva tu etická **MYŠLI**

- Tak, ako **zlo a hriech = u**
vyšším;

- takisto **dobro = uprednostenie**

Čiže napríklad tak, ako zlo
zisku je zlom, krádež (v ne
účelom záchrany života naopak zlom nie je.

Zároveň ale Katechizmus **VARUJE** pred
zneužitím tohto princípu:

2141 Siedme prikázanie **zakazuje činy**
alebo podujatia, ktoré z akéhokoľvek
dôvodu, sebeckého alebo ideologického,
obchodného alebo totalitného, vedú k
zotročovaniu ľudí, k neuznávaniu ich
osobnej dôstojnosti, k ich kupovaniu,
predávaníu alebo výmene, akoby boli
tovarom. Redukovať ľudí násilím na
úžitkovú hodnotu alebo zdroj zisku je
hriechom proti dôstojnosti osôb a ich
základným právam.

NEPOKRADNEŠ!

KTO KAŽDÝ KRADNE?

KKC

2409 Každý spôsob neoprávneného prisvojenia a ponechania si cudzieho vlastníctva, aj keď to neprotirečí nariadeniam civilného zákona, je proti siedmemu prikázaniu. Napríklad

- vedome si ponechať požičané veci alebo nájdené predmety,
- podvádzať pri obchodovaní,
- platiť nespravodlivé mzdy,
- zvyšovať ceny, špekulujúc s nevedomosťou alebo núdzou druhých. ...
- špekulácia, ktorou niekto **umelo mení ocenenie majetku** s cieľom ťažiť z toho výhodu na škodu druhého;
- **podplácanie** ktorým sa mení úsudok tých, čo majú rozhodovať podľa práva;
- privlastnenie si a **súkromné používanie spoločného majetku** nejakého podniku;
- **zle vykonané práce**;
- **daňový podvod**;
- **falšovanie šekov a faktúr**;
- **prehnané výdavky a plytvanie**.

Úmyselne poškodzovať súkromný alebo verejný majetok je proti morálnemu zákonu a **vyžaduje si odškodnenie**.

NEPOKRADNEŠ!

KTO KAŽDÝ KRADNE?

KKC

2409 Každý spôsob neoprávneného prisvojenia a ponechania si cudzieho vlastníctva, aj keď to neprotirečí nariadeniam civilného zákona, je proti siedmemu prikázaniu. Napríklad

- vedome si ponechať požičané veci alebo nájdené predmety,
- podvádzať pri obchodovaní,
- platiť nespravodlivé mzdy,
- zvyšovať ceny, špekulujúc s nevedomosťou alebo núdzou druhých. ...
- špekulácia, ktorou niekto **umelo mení ocenenie majetku** s cieľom ťažiť z toho výhodu na škodu druhého;
- **podplácanie** ktorým sa mení úsudok podľa práva;
- privlastnenie si a **súkromné používanie** majetku štátu alebo jeho podniku;
- **zle vykonané práce**;
- **daňový podvod**;
- **falšovanie šekov a faktúr**;
- **prehnané výdavky a plytvanie**.

Môžeme za **ZLODEJA** v tomto zmysle považovať aj žiaka, ktorý chodí za verejné peniaze do verejnej školy, pričom viac, alebo menej **fláka svoje vzdelávanie sa?**

Úmyselne poškodzovať súkromný alebo verejný majetok je proti morálnemu zákonu a **vyžaduje si odškodnenie**.

NEPOKRADNEŠ!

ZMLUVY, SĽUBY, ZÁVÄZKY

KKC

2410 Sľuby treba plniť a zmluvy dôsledne zachovávať **v takej miere, v akej je prijatý záväzok morálne spravodlivý**. Značná časť hospodárskeho a sociálneho života závisí od hodnoty zmlúv medzi fyzickými a právnickými osobami. Také sú napríklad obchodné zmluvy o predaji a nákupe; nájomné a pracovné zmluvy. **Každú zmluvu treba uzatvárať a dodržiavať s čestným úmyslom.**

Čiže nemali by sme napríklad tvrdohlavo trvať na niečom, na čo síce zo zmluvy máme akože „právo“, ale právom a spravodlivou vecou to už nie je...

Ak by sme trvali na niečom podobnom, je to krádež a my sme zloději!

Dokonca aj civilné právo pozná podobnú podmienku v zmysle, že by veci v zásade **nemali odporovať „dobrým mravom“**.

NEPOKRADNEŠ!

KKC

HAZARDNÉ HRY

2413 Hazardné hry (hra v karty a i.) alebo stávky **nie sú samy osebe v rozpore so spravodlivosťou.**

Stávajú sa morálne neprípustnými, keď zbavujú človeka toho, čo mu je potrebné na uspokojenie jeho **potrieb** a **potrieb iných.**

Hráčka vášeň je vystavená nebezpečenstvu, že sa stane ťažkým otroctvom.

Nečestne sa stavať alebo podvádzať pri hre je morálne závažnou vecou (materia gravis), ibaže by spôsobená škoda bola taká malá, že ten, kto ju utrpel, by ju rozumne nemohol pokladať za značnú*.

* čo neznamena, že by sa mohla stať „morálne dobrou“ vecou! Len je rozdiel, či oklamem iného o 10 centov, či o 1000€. Skutok je vždy zlý, len rôzne morálne závažný.

ČIŽE ROZLIŠOVAŤ:

... napríklad „halierový mariášik“, kde človek vyhrá/prehrá pár centov... a poker hraný o desiatky a stovky, či dokonca tisícky eur. Podobne Obrie kasína a rôzne rulety a výherné automaty, cielene stavané na vyvolávanie závislosti a oberanie hráča.

... napríklad kanadský žartík pri hre, kde škoda predstavuje zase pár centov... a podvod v pokri, kde výsledkom je značná finančná ujma!

NEPOKRADNEŠ!

KKC

„ZELENÝ“ ROZMER

2415 Siedme prikázanie vyžaduje **rešpektovanie neporušiteľnosti stvorenstva**. Zvieratá, ako aj rastliny a neživé bytosti sú určené na spoločné dobro minulého, terajšieho i budúceho ľudstva. **Využívanie nerastných, rastlinných a živočíšnych zdrojov sveta nemožno oddeľovať od rešpektovania morálnych požiadaviek**. Vláda nad neživými a nad inými živými bytosťami, ktorú dal Stvoriteľ človekovi, nie je absolútna; je **vymedzená starostlivosťou o kvalitu života blížneho, vrátane budúcich generácií**; vyžaduje posvätnú **úctu** k neporušiteľnosti stvorenstva.

2416 Zvieratá sú **Božie tvory**. Boh ich zahŕňa svojou prozreteľnou starostlivosťou. Už svojím jestvovaním ho vebia a oslavujú. **Aj ľudia majú byť k nim láskaví**.

ALE

2418 Protirečí ľudskej dôstojnosti zvieratá **zbytočne trápiť a márníť ich životy**. Rovnako je nedôstojné utrácať na ne sumy peňazí, ktoré by mali prednostne zmierňovať ľudskú biedu. Zvieratá možno mať rád, **ale nemá sa na ne zameriavať láska, ktorá patrí len ľuďom**.

NEPOKRADNEŠ!

KKC

„ZELENÝ“ ROZMER

2415 Siedme prikázanie vyžaduje **rešpektovanie neporušiteľnosti stvorenstva**. Zvieratá, ako aj rastliny a neživé bytosti sú určené na spoločné dobro minulého, terajšieho i budúceho ľudstva. **Využívanie nerastných, rastlinných a živočíšnych stvorení nie je možno oddeľovať od rešpektovania živých bytostí a nad inými absolútna; je vymedzená s rozmanitosťou, s jej prirodzenou krásou a s jej obnovujúcim sa bohatstvom ako o generácií; využívanie stvorení je návratom k budúcnosti stvorenstva.**

2416 Zvieratá a rastliny sú podliehajúce starostlivosti a ochranu. **„Boží stvoriteľský plán naplníme vtedy, keď sa staráme o Zem v súlade s jej zákonitostami života, s jej druhovou rozmanitosťou, s jej prirodzenou krásou a s jej obnovujúcim sa bohatstvom ako o svoj životný priestor a keď tento životný priestor múdro udržiavame, aby sa v ňom dobre žilo aj budúcim generáciám. Byť stvorený na Boží obraz znamená, že sa človek má starať o Božie stvorenie ako pastier a ochranca.“**

(YOUCAT 436)

2418 Protirečenie medzi životom a smrťou. **„Rápiť a márneť ich životy. Rovnako je nedostojne utracat na ne sumy peňazí, ktoré by mali prednostne zmierňovať ľudskú biedu. Zvieratá možno mať rád, ale nemá sa na ne zameriavať láska, ktorá patrí len ľuďom.“**

NEPOKRADNEŠ!

KKC

MZDA A PODNIKANIE

2429 Každý má právo na hospodárske podnikanie, každý má náležite používať svoje schopnosti, aby prispel k hojnosti osožnej všetkým a aby zbieral spravodlivé ovocie svojich námah.

... už len preto, že je to po celé dejiny ľudstva základný spôsob obživy – „zamestnanecký pomer“ sa objavuje až druhotne, odvodené práve od podnikania, či už sa tým chápe primitívny lov (zamestnám ťa v mojej loveckej skupine), hospodárenie na pôde (mám nádenníkov), alebo firma (ktorá má zamestnancov).

2434 Spravodlivá mzda je oprávneným ovocím práce. Odopierať ju alebo zdržiavať môže byť veľkou nespravodlivosťou. Pri posúdení spravodlivej odmeny za prácu treba brať do úvahy potreby a zároveň prínos každého: „Prácu treba odmeniť tak, aby sa človekovi a jeho rodinným príslušníkom poskytli prostriedky na dôstojné rozvíjanie materiálneho, spoločenského, kultúrneho a duchovného života, majúc na zreteli službu a produktivitu každého jednotlivca, ako aj situáciu podniku a spoločné dobro“ (Gaudium et spes). **Dohoda medzi stránkami nestačí na morálne ospravedlnenie výšky mzdy.**

NEPOKRADNEŠ!

KKC

POVINNOSŤ NAHRADIŤ ŠKODU!

2412 Na základe výmennej spravodlivosti **náprava spáchanej nespravodlivosti vyžaduje vrátenie odcudzeného dobra jeho majiteľovi. ...**

- **Tí, čo sa priamo alebo nepriamo zmocnili cudzieho vlastníctva, sú povinní ho vrátiť alebo dať rovnocennú náhradu** v naturáliách alebo v peniazoch, ak vec už zanikla, a takisto **nahradiť aj výnos a výhody**, ktoré by bol z neho majiteľ oprávnené získať.
- Rovnako sú povinní vrátiť úmerne k svojej zodpovednosti a k svojmu zisku **všetci tí, čo nejakým spôsobom mali účasť na krádeži alebo z nej vedome mali osoh**; napríklad tí, čo ju nariadili alebo pri nej pomáhali, alebo skrývali ukradnutú vec.

AKO by vyzerala takáto NÁHRADA ŠKODY v prípade:

- **LENIVÉHO ŠTUDENTA?**
- **VO VZŤAHU K PRÍRODE A ŽIVOTNÉMU PROSTREDIU?**

**... NEJAKÉ
OTÁZKY,
POZNÁMKY,
POSTREHY,
PRIPOMIENKY?**

??? – OTÁZKA ZNIE... – ???

ČO

by ste na základe
tohto všetkého mali
na sebe ZMENIŤ,

aby ste neboli v žiadnom
zmysle

zlodejmi?

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO

9. ROČNÍK ZÁKLADNEJ ŠKOLY

